

ANALIZA ȘI VERIFICAREA PREȚURILOR DE TRANSFER CU AJUTORUL INDICATORULUI RATA BERRY

ANALYSIS AND VERIFICATION OF TRANSFER PRICES USING THE INDICATOR OF BERRY RATIO

Author's: Ana FRUNZĂ, Lilia RUSU, Master's student

frunza.ana.egda@ase.md , pogor.lilia@ase.md

Scientific coordinator: Lilia GRIGOROI,

lilia.grigoroil@ase.md

Academy of Economic Studies of Moldova

Abstract: *The proposed article explores the interconnections between transfer pricing and the Berry Ratio indicator in the context of profitability verification in business. It analyzes the ways of applying the OECD Guidelines in determining the Berry Ratio, highlighting its sensitivity to the classification of operating costs. Furthermore, the relevance and utilization of the Berry Ratio in the domestic analytical practice are discussed, with a focus on situations where this indicator can provide valuable insights, particularly in intermediary activities. The drawn conclusions underscore the importance of a rigorous approach in using the Berry Ratio and other profitability indicators in transfer pricing verification, emphasizing the need for compliance with international guidelines and the specifics of local tax legislation.*

Keywords: *transfer price, Berry ratio, affiliated entities.*

JEL: M41

Introducere

Într-o lume în continuă globalizare și interconectare economică, prețurile de transfer au devenit un aspect esențial în gestionarea afacerilor internaționale. În Republica Moldova acestea au fost introduse începând cu anul 2024. Pentru a asigura echitatea și transparența în tranzacțiile între entități afiliate, este crucial să utilizăm indicatori economico-financiari de profitabilitate care să ofere o imagine clară și obiectivă asupra performanței financiare a acestora. Unul dintre acești indicatori, mai puțin cunoscut în peisajul analitic autohton, este Rata Berry, definită și recomandată de Ghidul OECD. În acest articol, vom explora rolul acestui indicator în verificarea prețurilor de transfer și modul în care poate aduce claritate în evaluarea corectitudinii tranzacțiilor dintre entitățile afiliate.

Conținutul de bază

Pentru a înțelege rolul și relevanța indicatorilor de profitabilitate, este esențial să clarificăm conceptul „prețuri de transfer”.

Conform Codului fiscal, capitolul 11² prețul de transfer reprezintă – condițiile, regulile, metodele stabilite sau impuse de formarea prețurilor în relațiile comerciale sau financiare între două persoane afiliate care diferă de cele care ar fi existat între persoane independente [1].

Prețurile de transfer reprezintă prețurile la care bunurile sau serviciile sunt schimbate între două entități din cadrul aceluiași grup de entități. Prețurile de transfer pot fi definite ca fiind costul oportunității pentru produsul sau serviciul respectiv sau valoarea neglijată a produsului transferat, dar neutilizat, în următoarea sa alternativă mai profitabilă [3, p. 224].

Cu un model financiar-contabil pentru prețurile de transfer au venit Lilia Grigoroil, Veronica Grosu și Anatol Melega, potrivit căruia standardizarea poate contribui la asigurarea faptului că deciziile privind prețurile de transfer sunt consistente și corecte în întregul eșantion și că sănătatea fiscală generală a grupului este optimizată [5].

Analiza prețurilor de transfer solicită o abordare detaliată și obiectivă a performanței financiare a entităților afiliate. Valentina Panuș și Valentina Paladi consideră că utilizarea indicatorilor economico-financiari de profitabilitate devine esențială în acest proces, permițând evaluarea eficienței și corectitudinii tranzacțiilor [7]. Odată cu creșterea globalizării, prețurile de transfer au devenit una dintre principalele zone care vor deveni tot mai importante în viitor și vor fi abordate de

către companiile multinaționale în ceea ce privește avantajele economice și administrarea fiscală din punct de vedere al impozitelor.

Prin urmare, prețurile de transfer sunt influențate de legi fiscale, reglementări și factori economici, inclusiv nivelul reglementării, ratele de impozitare, locația geografică și corupția. Praticile de stabilire a prețurilor de transfer pot fi adaptate pentru a maximiza profiturile personale și pentru a evita taxele guvernamentale, conform lui Sikka și Willmott, și potrivit lui Baker acestea pot implica transferuri artificiale de profit către jurisdicții cu taxe reduse sau zero. După opinia lui Smith consecințele fiscale ale prețurilor de transfer sunt mai pronunțate atunci când părțile tranzacției sunt impozitate în jurisdicții diferite. Reglementările mai stricte privind prețurile de transfer sunt adoptate în țările cu o povară fiscală ridicată pentru a preveni evaziunea fiscală. Cercetătorii dezvoltă modele mai precise pentru determinarea și evaluarea prețurilor de transfer, cum ar fi indicele de locație geografică propus de Melega [6] și modelul pentru determinarea unui preț de transfer optim propus de Gao și Zhao.

Rata Berry, denumită și Raport Berry, este un indicator financiar utilizat ca o alternativă eficientă în evaluarea prețurilor de transfer în situațiile unde metodele tradiționale nu sunt aplicabile, a cărui nume își trage rădăcinile de la dr. Charles Berry, un economist american care a elaborat metoda în timpul depoziției sale în cadrul unui proces judiciar din 1979 între DuPont și guvernul Statelor Unite. În cadrul acestui caz Berry a reușit să evalueze rentabilitatea pe care distribuitorul DuPont a obținut-o din activitățile sale de distribuție cu valoare adăugată pură, presupunând că costurile acestor activități au fost înregistrate integral în cheltuielile de funcționare.

De la începutul anilor 1990, raportul Berry a fost integrat în reglementările SUA privind prețurile de transfer. Cu toate acestea, în practică, a fost utilizat în mod limitat. Acest lucru se datorează probabil statutului său îndelungat de metodă nespecificată.

Prin prisma concluziilor lui Martynas N., menționăm că raportul Berry poate fi aplicat distribuitorilor „puri” și furnizorilor de servicii doar dacă există o corelație solidă între costuri și venituri, iar standardele contabile sunt similare cu cele ale companiilor comparabile. Totuși, rezultatele cercetărilor arată că rapoartele Berry ale unor țări nu sunt comparabile din cauza diferențelor în standardele contabile. În plus, raportul Berry nu este potrivit pentru distribuitorii integrați, deoarece nu poate captura randamentul suplimentar din funcțiile de producție.

Rata Berry a fost menționată și analizată în literatura economică și fiscală în contextul ghidurilor elaborate de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE). Ghidurile OCDE privind prețurile de transfer furnizează orientări și recomandări pentru stabilirea prețurilor între entități afiliate care desfășoară tranzacții comerciale între ele.

Rata Berry, conform Ghidului OECD, reprezintă un indicator crucial în analiza prețurilor de transfer [4]. Formula sa detaliată este:

$$\text{Rata Berry} = \left(\frac{\text{Profit brut (pierdere brută)}}{\text{Cheltuieli operaționale}} \right) * 100\% \quad (1)$$

Această formulă reflectă raportul dintre profitul brut și cheltuielile operaționale, oferind o măsură a eficienței financiare într-un context de tranzacții între entități afiliate. Profitul brut include veniturile din vânzări minus costurile directe, în timp ce cheltuielile operaționale cuprind costurile administrative și indirecte.

Studiu de caz: În cadrul acestui studiu de caz, vom examina modul în care Rata Berry poate influența evaluarea prețurilor de transfer, având ca exemplu (Compania A) care achiziționează și revinde materii prime către o altă entitate afiliată (Compania C).

Tabelul 1. Date inițiale aferente evaluării prețului de transfer prin intermediul Ratei Berry

Date financiare	Suma
Profit brut, lei	1 500 000,00
Cheltuieli operaționale, lei	800 000,00
Vânzarea materiilor prime Companiei C, lei	2 000 000,00
Rata berry, %	187,5
Marja de preț de transfer, %	75

Sursa: elaborat de autor în baza calculelor proprii

$$\text{Rata Berry} = \left(\frac{\text{Profit brut (pierdere brută)}}{\text{Cheltuieli operaționale}} \right) * 100\% = \left(\frac{1\,500\,000,00 \text{ lei}}{800\,000,00 \text{ lei}} \right) * 100\% = 187,50 \%$$

$$\text{Marja de preț de transfer} = \left(\frac{\text{Profit brut (pierdere brută)}}{\text{Vânzare materii prime}} \right) * 100\% = \left(\frac{1\,500\,000,00 \text{ lei}}{2\,000\,000,00 \text{ lei}} \right) * 100\% = 75 \%$$

În acest exemplu, rata Berry și marja de preț de transfer oferă două perspective diferite asupra eficienței financiare și a prețului de transfer. Rata Berry arată o eficiență financiară relativ ridicată, indicând un profit brut de 187.5% în raport cu cheltuielile operaționale. În schimb, marja de preț de transfer sugerează o discrepanță între profitul obținut și prețul de vânzare al materiilor prime către Compania C, având o marjă de 75%.

Un aspect esențial al ratei Berry este sensibilitatea sa la *clasificarea costurilor*. Conform punctului 2.107 din Ghidul OECD [4], dificultățile pot apărea în determinarea dacă anumite costuri ar trebui considerate cheltuieli operaționale sau nu. Clasificarea incorectă a costurilor poate afecta semnificativ rezultatul ratei și, implicit, interpretarea corectă a prețurilor de transfer.

Concluzii

Relevanța Rății Berry în analiza prețurilor de transfer în Republica Moldova depinde de interacțiunea cu ghidurile internaționale și legislația fiscală locală, caracteristicile industriale și economice, experiența și educația profesională.

Concluziile cheie evidențiază valoarea metricei ca instrument valoros, cu provocări în sensibilitatea la clasificarea costurilor. Rata Berry se dovedește utilă în activitățile intermediare și este esențială în verificarea prețurilor de transfer, contribuind la identificarea abaterilor și la asigurarea unei repartizări echitabile a impozitelor.

Referințe bibliografice

1. Codul fiscal al Republicii Moldova. În: Monitorul oficial al Republicii Moldova. 1997, nr. 62, art. 522 cu modificări și completări ulterioare. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138283&lang=ro#.
2. Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 9 din 26 ianuarie 2024 cu privire la aprobarea regulilor de implementare a prețurilor de transfer.
3. FIGAR, N., Costurile companiei. Niș, Facultatea de Economie, 2007 .
4. Ghidul OECD pentru prețurile de transfer. (Ediția 2022). Disponibil: https://read.oecd-ilibrary.org/taxation/oecd-transfer-pricing-guidelines-for-multinational-enterprises-and-tax-administrations-2022_0e655865-en#page1.
5. GRIGOROI, L., GROSU, V., MELEGA, A. Model financiar-contabil pentru prețurile de transfer bazat pe politici contabile standardizate. Revista Europeană de Contabilitate, Finanțe și Afaceri. 2023, vol. 11, no.1. ISSN: 2344-102X.
6. MELEGA, A., GROSU, V., BOTEZ, D., SOCOLIUC, M., SORIN C., M., TULVINSCHI, M. (2023). Dezvoltarea unui indicativ optimal de localizare geografică pentru reducerea riscurilor prețurilor de transfer, Revista de Economie din Muntenegru", 19(2), 55-69.
7. PANUȘ, V., PALADI, V. Indicatorii economico-financiari de profitabilitate în verificarea prețurilor de transfer. Disponibil: <https://monitorul.fisc.md/indicatorii-economico-financiari-de-profitabilitate-in-verificarea-preturilor-de-transfer/>.